

ע"פ 3887/16 - מוחמד עבד אל האדי נגד מדינת ישראל, חנאן הינדי, שלושת ילדי חנאן הינדי, אברהים הינדי

בבית המשפט העליון

ע"פ 3887/16

כבוד השופטת ע' ברון
מוחמד עבד אל האדי

לפני:
המבקש:

נ ג ד

1. מדינת ישראל
2. חנאן הינדי
3. שלושת ילדי חנאן הינדי
4. אברהים הינדי

המשיבים:

בקשה לעיכוב ביצוע רכיב הפיצויים בגזר דינו של בית
המשפט המחוזי מרכז-לוד ב-תפ"ח 8447-01-14 מיום
31.3.2016 שניתן על ידי כבוד סגן הנשיא מ'
פינקלשטיין וכבוד השופטים ל' ברודי ו-ר' אמיר

בשם המבקש: עו"ד משה שרמן

בשם המשיבה 1: עו"ד נורית הרצמן

בשם המשיבים 2-4: עו"ד ורד אנוך

החלטה

עמוד 1

לפניי בקשה לעיכוב ביצוע רכיב תשלום הפיצויים שהושתו על המבקש, במסגרת גזר הדין שניתן ביום 31.3.2016 בעקבות הרשעתו בעבירות של הריגה, הובלת נשק ושיבוש הליכי משפט.

הרקע לבקשה

1. נגד המבקש הוגש ביום 6.1.2014 כתב אישום לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד ב-תפ"ח 8847-01-14 (כבוד סגן הנשיא מ' פינקלשטיין וכבוד השופטים ל' ברודי ו-ר' אמיר), המייחס לו עבירות של רצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק; וקשירת קשר למעשים אחרים לפי סעיף 500(7) לחוק. על פי המתואר בכתב האישום, ביוני 2013 נרצח רמזי עבד אלהאדי (להלן: רמזי) באולם האירועים "קליפסו" שבלוד. המבקש, בן דודו של רמזי, חשד שהאחראים לרצח הן בני משפחת הינדי, שאחד מבני משפחתם, עלא הינדי (להלן: המנוח) נשוי לבת דודתו של המבקש, חנאן הינדי, היא המשיבה 2. על רקע זה, כנטען בכתב האישום, גמלה בליבו של המבקש החלטה לרצוח את המנוח. ביום 28.8.2013 או בסמוך לכך, הגיע המנוח לבית חותנו, ובאופן שתואם מראש הגיעו באותו זמן גם המבקש יחד עם שניים מדודיו - שהואשמו גם הם במסגרת אותו כתב אישום (להלן: הדודים) - לשביל הגישה לחניית הבית. בהמשך הלכו המבקש והדודים למוכות סמוכה והמתינו לבואו של המנוח. זמן קצר לאחר מכן המנוח יצא מבית חותנו ונסע ברכבו לכיוון המכולת; אז הוציא המבקש אקדח שרכש מבעוד מועד, וירה דרך דלת הרכב במנוח תשעה כדורים מטווח קצר שפגעו בגבו, בידו וברגלו של המנוח. המנוח המשיך בנסיעה 160 מטרים נוספים עד שהגיע למחסום, משם הובהל לבית החולים שבו נקבע מותו כעבור פחות משעה. המבקש נמלט מזירת הרצח עד שנתפס ונעצר ביום 19.12.2013.

ביום 21.3.2016 הוגש נגד המבקש כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, שבמסגרתו הוחלפה עבירת הרצח בעבירה של הריגה לפי סעיף 298 לחוק, התווספה עבירה של הובלת נשק לפי סעיף 144(ב) לחוק ונותרה עבירת שיבוש מהלכי המשפט. בדיון שנערך באותו יום הודיעה המשיבה 1 (להלן: המדינה) כי הסדר הטיעון כולל הסכמה בדבר העונש, שלפיה יושתו על המבקש 29 שנות מאסר, מאסר על תנאי ופיצוי כספי שגובהו ייקבע על ידי בית המשפט, בכפוף להפקדה מראש של 20,000 ש"ח לעניין זה. בית המשפט המחוזי הרשיע את המבקש על סמך הודאתו, וביום 31.3.2016 גזר עליו את עונש המאסר שעליו הוסכם וכן מאסר על תנאי. באשר לפסיקת הפיצויים לפי סעיף 77 לחוק, בית המשפט המחוזי קבע כי על המבקש לשלם פיצוי כולל בגובה 520,000 ש"ח, עד ליום 1.9.2016, לפי החלוקה הבאה: 200,000 ש"ח למשיבה 2, אלמנתו של המנוח, 100,000 ש"ח לכל אחד משלושת ילדיו של המנוח, ו-20,000 ש"ח להורי המנוח (להלן כולם יחד: המשיבים). בתוך כך עמד בית המשפט על כך שההגבלה של סכום הפיצוי הקבועה בחוק, 258,000 ש"ח, מתייחסת לכל נפגע בנפרד, ועל כן אין מניעה לפסוק פיצוי כולל גבוה מזה בענייננו כאשר ישנם מספר נפגעים.

2. ביום 15.5.2016 הגיש המבקש ערעור על רכיב הפיצויים שבגזר הדין. בנימוקי הערעור טוען המבקש כי הסכום לא מידתי לנוכח קיומו של מסלול תביעה אזרחי שבמסגרתו אמור להתברר הנזק שנגרם לנפגעי עבירה, ולא במסגרת ההליך הפלילי; כמו גם לנוכח אמצעיו הדלים של המבקש. עוד טוען המבקש כי יש לפרש את לשון סעיף 77 לחוק באופן שמאפשר להשית פיצוי כולל מקסימלי של 258,000 ש"ח עבור כל קרובי המנוח יחדיו, ולא כפי שנעשה. יוער כבר כעת כי מאז שהוגשה בקשה זו ניתן ביום 7.6.2016 פסק דין ב-ע"פ 1076/15 אבנר טווק נ' מדינת ישראל (7.6.2016) (להלן: עניין טווק), שבמסגרתו נראה, על פניו, כי

התקבלה טענתו של המבקש בדעת רוב. כך, בחוות דעתה של השופטת ד' ברק-ארז נקבע כי במצב שבו ישנו נפגע ישיר אחד מן העבירה ולו מספר קרובי משפחה – תקרת הפיצוי בחוק תחול על כל קרובי הנפגע הישיר יחדיו.

בד בבד עם הגשת הערעור הגיש המבקש את הבקשה שלפניי, לעיכוב ביצוע רכיב הפיצויים שבגזר הדין עד לאחר שיינתן פסק הדין בערעור. לטענת המבקש, יקשה עליו לעמוד בתשלום הפיצוי במועד שנקבע; והחל מיום 1.9.2016 אף יצבור הפיצוי ריבית וקנסות, דבר שיקשה עליו עוד יותר. עוד הוא טוען כי סיכויי הערעור טובים. המדינה מתנגדת לבקשה לעיכוב ביצוע רכיב הפיצוי. לטענתה, המבקש לא הראה כי מאזן הנוחות נוטה לטובת עיכוב הביצוע, ובפרט שייגרם לו נזק בלתי הפיך מחמת קושי לגבות בחזרה את הכסף. עוד טוענת המדינה כי מצבו הכלכלי של המבקש אינו צריך להוות שיקול בהכרעה באשר לעיכוב ביצוע התשלום, וכי המשיבים זקוקים לכספי הפיצוי באופן מיידי. לבסוף טוענת המדינה כי סיכויי הערעור אינם גבוהים, ובתוך כך היא מתייחסת לעמדתה שהוגשה על דעת היועץ המשפטי לממשלה בעניין טווק – אשר בעת הגשת תגובתה לבקשה טרם הוכרע – שלפיה סכום התקרה הקבוע בחוק הוא סכום מקסימלי ביחס לכל ניזוק בנפרד. המשיבים הצטרפו לעמדת המדינה על נימוקיה, הדגישו את הנזק הרב שנגרם להם, הן הנפשי והן הממוני, וכן ציינו כי פרק הזמן שנקבע בין יום מתן גזר הדין ליום התשלום הוא ארוך דיו.

דין והכרעה

3. בהתאם לסעיף 77 לחוק, ניתן לחייב אדם שהורשע בפלילים בתשלום פיצויים "לאדם שניזוק על ידי העבירה", בשל הנזק או הסבל שנגרמו לו. אחת התכליות של הוראה זו היא לאפשר פיצוי מהיר ויעיל לניזוק באמצעות ההליך הפלילי וכך "לחסוך מן הנפגע כי יכתת רגליו לבית-המשפט האזרחי" (רע"פ 2976/01 אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 418, פסקאות 10 ו-19 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) מ' חשין (2002)). תכלית זו משפיעה על אופי הדיון בבקשה לעיכוב ביצוע תשלום פיצויים. לפיכך הגשת ערעור, כשלעצמה, איננה משהה את החובה לשלם (ע"פ 2760/14 אוחיון נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (14.5.2014)); וככלל, בהיעדר נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, בית משפט לא יורה על עיכוב ביצוע של חיוב כגון דא (ע"פ 7957/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (23.9.2008)).

נוסף על כך, פיצוי לפי סעיף 77 לחוק העונשין נושא מאפיינים אזרחיים מובהקים – הן מבחינת המהות, הן מבחינת סדרי הדין; וזאת חרף היותה של הוראה זו בגדרי חוק העונשין ועל אף שעסקינן בחיוב שהושת במסגרת גזר דין במשפט פלילי. בהתאם, בבקשה לעיכוב ביצוע רכיב הפיצויים שנפסקו בגזר דין פלילי אין חובה לקיים דיון במעמד הצדדים (ע"פ 3190/13 זאדה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (4.6.2013) (להלן: עניין זאדה)). כך גם, בדומה לעיכוב ביצוע פסק דין כספי בהליך אזרחי, ככלל בית משפט לא יורה על עיכוב ביצוע רכיב פיצויים בגזר דין אלא בהתקיים שני תנאים מצטברים: סיכויי ערעור טובים, ומאזן נוחות הנוטה לטובת עיכוב הביצוע (ע"פ 397/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (26.3.2014); ע"פ 2350/15 שהאב נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (29.4.2015)). כידוע, שני התנאים מקיימים ביניהם יחס של "מקבילית כוחות", שלפיה ככל שסיכויי הערעור של המבקש נמוכים, על המבקש להראות כי מאזן הנוחות נוטה באופן מובהק יותר לטובתו, ולהיפך (ע"פ 4768/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (21.10.2014)). אולם נפסק לא אחת כי השיקול המרכזי מבין השניים הוא שיקול מאזן הנוחות, ובפרט האפשרות של השבת המצב לקדמותו אם יתקבל הערעור (ראו למשל בש"א 3215/06 הממונה על הגבלים עסקיים נ' דור אלון אנרגיה בישראל (1998) בע"מ, פסקה 9 (26.4.2006)).

4. בענייננו, לאחר עיון בבקשה ובתגובות לה מצאתי כי דינה להתקבל באופן חלקי, כך שתשלום הפיצוי יעוכב עד למתן פסק דין בערעור, למעט סכום של 258,000 ש"ח שעל המבקש לשלם עד ליום 1.9.2016.

באשר למאזן הנוחות, המבקש לא הראה כי זה נוטה לטובת עיכוב הביצוע של רכיב הפיצוי. המבקש סומך את הבקשה בעיקר על חוסר יכולתו הכלכלית, כנטען, לשאת בתשלום. ואולם, כלל הוא כי מצבו הכלכלי של המבקש אינו מהווה, כשהוא לעצמו, שיקול בשאלת עיכוב ביצוע פסק דין כספי (ע"פ 4691/08 מג'ארי נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (18.6.2008)); ומכל מקום המבקש לא תמך את בקשתו בתשתית עובדתית להוכחת היעדר יכולת כלכלית לשאת בתשלום הפיצויים. לכך יש להוסיף כי המבקש כלל לא טען, וממילא לא הראה, שאם יזכה בערעור לא יהיה באפשרותו לגבות בחזרה את הכסף. אין אפוא מקום לקבוע כי מאזן הנוחות נוטה לטובת עיכוב ביצוע התשלום; ואולם, חרף זאת הגעתי לידי מסקנה כי יש מקום לקבל את הבקשה באופן חלקי, ואבאר.

ככלל, כאמור, סיכויי הערעור הם שיקול משני ביחס למאזן הנוחות במסגרת הכרעה בבקשה לעיכוב ביצוע של רכיב הפיצוי שבגזר דין. ואולם זמן קצר לאחר הגשת הבקשה ניתן על ידי בית משפט זה פסק הדין בעניין טווק שבמסגרתו נקבעה הלכה שעשויה להכריע את המחלוקת בין הצדדים. על כן, מבלי להביע עמדה אם ההלכה שנקבעה בעניין טווק בהכרח חלה במקרה דנן, נחה דעתי כי די בה כדי להצדיק את עיכוב הביצוע של חלק מרכיב הפיצוי שבגזר הדין, עד למתן פסק דין בערעור. מאחר שבעניין טווק נקבע כאמור כי תקרת הפיצוי הקבועה בחוק בגובה 258,000 ש"ח חלה על כל קרובי הניזוק הישיר יחדיו, מצאתי לנכון להורות על עיכוב ביצוע תשלום הפיצוי שהושת על המבקש - למעט סכום של 258,000 ש"ח. סכום זה בניכוי 20,000 ש"ח ששולמו זה מכבר לאלמנת המנוח על חשבון הפיצוי, יופקד בקופת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד עד ליום 1.9.2016, כמפורט בגזר הדין. בלא שיהיה בכך כדי לקבוע עמדה בערעור, לא לעניין גובה הפיצוי ולא בנוגע לחלוקתו, בשלב זה יחולק הסכום כאמור כדלקמן: 20,000 ש"ח להורי המנוח, 95,200 ש"ח בניכוי 20,000 ש"ח לאלמנת המנוח, ו-47,600 ש"ח לכל אחד משלושת ילדי המנוח.

בטרם סיום יוער, כי אין באמור כדי למנוע מן המבקש לפנות, בנוגע לאותו חלק מהסכום שתשלומו לא עוכב, למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, שבסמכותו לפרוס או לדחות תשלום חוב ככל שימצא כי קיים צידוק לכך לאחר בחינת יכולותיו של המבקש (ע"פ 4200/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה יג (21.8.2013)).

סוף דבר, הבקשה התקבלה בחלקה, כמפורט לעיל.

ניתנה היום, כ' בסיון התשע"ו (26.6.2016).

ש ו פ ט ת